ZENDEGI-SALAM
زندگی سلام
ضمیمه روزنامه خراسان
یک‌شنبه • ۱۵ اردیبهشت ۱۳۹۸
۲۹ شعبان ۱۴۴۰ • ۵ می ۲۰۱۹
شماره ۲۰۰۹۰
۱۳۱۳

چرا و چطور باید برای بچه‌ها محصولات موسیقی مناسب سن‌شان تهیه کنیم؟

پیشنهادهای شنیدنی برای کودکان

الهه توانا | روزنامه‌نگار

پرونده

بچه‌ها، از غذای چرب و چیلی ما نمی‌خورند، فیلم‌های خشن و غمبار ما را نمی‌بینند، قصه‌های‌مان هم با هم فرق دارد؛ ما سرگذشت‌های رنج‌آور و دردناک را می‌خوانیم و آن‌ها داستان پریان و ماجراجویی‌های شگفت‌انگیز را. می‌دانم بعضی پدر و مادرها برای –به قول خودشان- آب دیده کردن فرزندشان، هیچ فرقی بین خودشان و آن‌ها قائل نمی‌شوند؛ دارم درباره کلیت دنیای بزرگ‌سالانه و کودکانه حرف می‌زنم که همه‌مان تفاوت‌هایش را می‌شناسیم. بین انواع مختلف خوراکی که به کودکانه و بزرگ‌سالانه تقسیم‌شان می‌کنیم، موسیقی مهجورترین است؛ بچه‌ها همان چیزی را گوش می‌دهند که ما و آن بسته به سلیقه ما می‌تواند اندوه‌بار، مأیوس کننده، عاشقانه یا مثل بیشتر تولیدات این روزهای موسیقی کشور کاملا بی‌محتوا باشد. منظورم، ارزش‌گذاری روی محتوای موسیقی بزرگ‌سالانه نیست؛ هر کدام این‌ها چه خوب، چه بد برای بزرگ‌ترها نوشته و ساخته شده‌اند و سلیقه و نیاز کودک در آن‌ها جایی ندارد. ضمن آن که نمی‌توانیم با اطمینان بگوییم ترانه و ملودی نامتناسب با سن بچه‌ها، تأثیر منفی ندارد. مغفول ماندن نیاز شنیداری کودکان چرخه‌ای است از بی‌توجهی خانواده‌ها و بی‌رغبتی موزیسین‌ها که یکدیگر را تقویت می‌کنند. در پرونده امروز اما قصد نداریم آهنگ‌سازها را نقد کنیم یا به والدین ایراد بگیریم؛ می‌خواهیم بگوییم می‌شود از بضاعت موجود استفاده و برای گوش بچه‌ها، خوراک خوب تهیه کرد. در ادامه پیشنهادهای ما را بخوانید و بشنوید.

در باب فایده داشتن یا نداشتن موسیقی برای کودکان

تأثیر موسیقی بر کودکان، آمیخته است به افسانه‌هایی درباره هوش و موفقیت؛ یک جنبه‌اش، تلاش واقعی پژوهشگران است برای سر درآوردن از چیزها و یک جنبه‌اش، فعالیت‌های تبلیغی است تحت تأثیر نگاه کارکردگرایانه ما به همه امور مربوط به کودکان. در این نگاه از هر چیزی، باید فایده آموزشی به دست آید. به این ترتیب آن‌هایی که معتقدند موسیقی باعث نبوغ می‌شود، بی‌توجه به علاقه و استعداد فرزندشان او را در موسیقی غرق و حتی گاهی از آن بیزار می‌کنند. آن‌هایی هم که خاصیتی در ساز و آواز نمی‌بینند، کودک‌شان را از آن محروم می‌کنند. موسیقی، شاید واقعا باعث خلاقیت کودک و موفقیت او شود، شاید هم به هیچ درد زندگی‌اش نخورد اما چه اهمیتی دارد؟ من می‌توانم با یک تحقیق ساده در اینترنت یا مصاحبه‌ای بی‌دردسر با یک متخصص، فهرستی از نظرات موافق و مخالف برای‌تان ردیف کنم یا خلاصه‌ای از نتایج آزمایش‌ها و پژوهش‌های این حوزه را در اختیارتان بگذارم اما شما قرار نیست از آن برای کار درمانی یا علمی استفاده کنید. شما قرار است نتیجه بگیرید که برای فرزندتان موسیقی مناسب پخش کنید یا خیر و این از راه نزدیک‌تری هم به‌دست می‌آید؛ اگر فرزندتان به موسیقی، واکنش خوبی نشان می‌دهد همین کافی است تا بدانید بهتر است برایش موسیقی پخش کنید و لازم است مثل هر چیز دیگری دنبال محصول مناسب سن‌اش بگردید. من البته در این پرونده، به طبقه‌بندی فایده‌انگارانه تن داده و درباره محتوای آموزشی و غیرآموزشی آلبوم‌های مختلف نوشته‌ام اما پس ذهنم می‌دانستم دسته‌بندی درستی نیست. چرا این کار را کردم؟ چون می‌دانستم، توجه خیلی از والدین را جلب و آن‌ها را به خرید مجموعه‌های خوب، مجاب می‌کند. محض تأکید و جلوگیری از بدفهمی، باید بگویم هیچ ایرادی ندارد اگر در یک قطعه موسیقی، حروف الفبا و صدای حیوانات و رفتارهای صحیح به بچه‌ها آموزش داده شود؛ اتفاقا روش آموزشی قابل دفاعی هم هست، حرفم این است که موسیقی برای بچه‌ها به همان دلیلی ضروری است که برای بزرگ‌ترها، یعنی لذت و سرگرمی و این فایده کمی نیست.

راهنمای تشخیص موسیقی مناسب کودکان

اینترنت پر است از فایل دانلود آهنگ‌های کودکانه؛ راحت، در دسترس و رایگان ولی نه لزوما مناسب. هر قطعه شاد و ریتمیکی که با صدای بچه‌گانه همراه شود و کلمه‌هایی مثل شادی، بازی، پروانه، رنگین کمان و مثل این‌ها داشته باشد، موسیقی کودک نیست. همان‌طور که در موسیقی بزرگ‌سال مجموع ذوق، تخصص و تجربه، کار حرفه‌ای را از غیرآن متمایز می‌کند، در موسیقی کودک هم این سه باید حضور داشته باشند. به علاوه، همان‌طور که آلبوم موسیقی بزرگ‌سالانه هزینه‌بر است، باید برای محصولات شنیداری کودکانه هم هزینه کرد. پیشنهاد مقرون به صرفه‌ام این است که در سایت‌های دانلود قانونی مثل بیپ‌تونز –که آلبوم‌های پیشنهادی ما را هم دارد– از هر مجموعه هر چند قطعه را که می‌خواهید، تهیه کنید. غیر از اعتماد نکردن به سایت‌های دانلود بی‌نام‌ونشان، برای پیدا کردن موسیقی کودکانه خوب دنبال اسم‌های معتبر باشید. تعداد شاعرها، آهنگ‌سازها و خواننده‌های باتجربه و خوش‌نام این حوزه آن‌قدر زیاد نیست که سردرگم شوید. چند نفرشان را ما در این پرونده، معرفی کردیم. نکته مهم دیگر آن که بین آثار سرشناس‌ها هم گاهی کارهای ضعیف و پر ایراد، پیدا می‌شود. حتما نسخه دموی آلبوم‌های مدنظرتان را قبلا خودتان بشنوید و تنها به اسم اکتفا نکنید. ترانه‌های کوتاه، کلمات قابل درک، ملودی و ریتم ساده که برای بچه‌ها به راحتی قابل تکرار و پیگیری باشد و بعضی از ویژگی‌های موسیقی کودکانه اصولی است که بدون تخصص هم قابل تشخیص است. بچه‌ها تا پیش از سن درک کلمات، بیشتر مجذوب صدا می‌شوند و دوست دارند آن را تقلید کنند؛ بنابراین در این سن، آهنگ‌های ساده با حداقل کلمات که به کودک اجازه همراهی با ریتم را می‌دهد، انتخاب‌های خوبی هستند و لالایی‌های مادرانه، بهترین انتخاب. بچه‌ها در سن پیش‌دبستان که عمده این پرونده برای آن‌ها نوشته شده‌است، خواندن را خیلی دوست دارند و از شنیدن صدای خودشان لذت می‌برند. موضوعات محبوب‌شان برای ترانه، همان‌هایی است که توجه‌شان را بیش از همه در جهان اطراف جلب می‌کند؛ حیوانات، مشاغل، اشیا و طبیعت. قطعه‌هایی که به کودک، اجازه همراهی با ترانه را می‌دهد و او را به عملی –بپر، بگو، اشاره کن، پاشو– تشویق می‌کند، برای او جالب هستند. کودکان بعد از دوره پیش‌دبستانی، حوصله و توانایی بیشتری در همراهی با ترانه پیدا می‌کنند؛ آن‌ها در این سن می‌توانند موسیقی‌های روایت‌گونه را دنبال کنند و به قصه‌های صوتی علاقه نشان می‌دهند. بنابراین در شناخت موسیقی مناسب کودک‌تان، دانستن ویژگی‌های دوره رشدی او و شناخت خصوصیات فردی‌اش هم به کمک‌تان می‌آید.

معرفی ۵ آلبوم موسیقی برای بچه‌ها

وقتی درباره موسیقی کودک حرف می‌زنیم، چندین اسم و چهره شاخص را به خاطر می‌آوریم؛ ثمین باغچه‌بان، فریبرز لاچینی، حسن رادمرد و خیلی‌های دیگر. بنابراین آن‌چه در ادامه می‌آید، به معنی انکار قوت دیگر آثار این حوزه نیست؛ صرفا سلیقه و پیشنهاد ماست ضمن آن که برای‌مان مهم بود آلبوم‌های پیشنهادی ما در نوعی از طبقه‌بندی بگنجند تا کار شما برای انتخاب راحت شود. نمونه‌هایی که از طریق کیوآرکد ارائه شده صرفا برای این است که با آثار آشنا شوید و بعد آلبوم را به صورت قانونی بخرید.

در مزرعه

موضوع محتوا: شناخت حیوانات
بخشی از شعر: زنبور زرد و سیاه، پر می‌زنه تو هوا
آهنگ سازی، تنظیم و اجرا: گروه آدمک (۶۰ دقیقه)

تقلید صدای حیوانات و حرف زدن درباره محل زندگی و خوراک آن‌ها، سرگرمی محبوب بچه‌هاست. تیم آدمک که هم موسیقی را خوب می‌شناسد و هم بچه‌ها را، در آلبوم تازه‌اش با ۲۴ قطعه با کلام و بی‌کلام آن‌چه را در یک مزرعه می‌گذرد، روایت می‌کند. در قطعه‌های با کلام بچه‌ها، زنبور، اردک، گاو و حیوانات دیگر را می‌شناسند و در بی‌کلام‌ها، می‌توانند روی آهنگ قطعاتی که قبلا شنیده‌اند آواز بخوانند و بازی کنند. واژه‌های ساده و ملودی قابل درک و همراهی برای بچه‌ها، مجموعه در مزرعه را برای سنین پیش از دبستان و سال‌های ابتدایی، مناسب کرده‌است. اگر فرزندتان از این آلبوم خوشش آمد، می‌توانید آن را به مربی مهد کودکش هم معرفی کنید. با اسکن این کیوآرکد، «زنبور زرد و سیاه» را بشنوید:

بازی‌های آوازی ۳

موضوع محتوا: سرگرمی
بخشی از شعر: گل و گلدون، سلام! بلبل خندون، سلام!
آهنگ ساز: سودابه سالم، **شاعرها:** افسانه شعبان‌نژاد، مصطفی رحمان‌دوست و دیگران، **ناشر:** آوای ساز خورشید، (۶۰ دقیقه)

بازی‌های آوازی، یک مجموعه چهار قسمتی ترانه‌های شاد و سرحال آمیخته با مضمون‌های تربیتی است. قسمت سوم بازی‌های آوازی اما وجه تربیتی و آموزشی کم‌رنگ‌تر و جنبه موسیقایی و مفرح بارزتری دارد. ۱۲ قطعه این آلبوم، شامل شش قطعه با کلام و شش قطعه بی‌کلام را هنرمندان سرشناسی مثل شهریار فریوسفی، پاشا هنجنی و جمعی از کامکارها نوازندگی کرده‌اند. «سلام تنم»، «هاجستم و واجستم»، «لی لی لی لی حوضک» تعدادی از قطعات این آلبوم هستند که فرهنگ شفاهی ایران را به طریقی نو و خلاقانه به نسل جدید منتقل می‌کنند. با اسکن این کیوآرکد، «عروسک جون» را با صدای بلند برای فرزندتان پخش کنید و از دیدن هیجانش، لذت ببرید:

سلام شیرین

موضوع محتوا: آموزش‌های رفتاری
بخشی از شعر: من هم یک گلم، هم یک باغبان / با خودم هستم خوب و مهربان
آهنگ ساز: ناصر نظر، **شاعر:** مهری ماهوتی، **ناشر:** ماهور، (۳۹ دقیقه)

«سلام شیرین»، شامل ۱۳ قطعه لطیف و دوست‌داشتنی برای کودکان است که بر اساس کتاب «آموزش مهارت زندگی؛ ویژه پیش دبستان»، نوشته شده‌اند. روابط دوستانه، نظم و اجازه گرفتن، احترام به خود و بهداشت دهان موضوع تعدادی از قطعه‌های این آلبوم است. اگر دنبال موسیقی خوب برای فرزندتان هستید، حسن شهرت «ناصر نظر» که سال‌هاست به صورت تخصصی در حوزه موسیقی کودک فعالیت می‌کند، کافی است. اگر برای آموزش رفتارهای درست، پی روشی غیرمستقیم و موثر می‌گردید، «مهری ماهوتی» شاعر با ظرافت این کار را کرده است. کار را گروه کراجراو آقای نظر، تنظیم کرده است. با اسکن این کیوآرکد، قطعه «احترام به خود» را همراه فرزندتان بشنوید:

این گوشه تا اون گوشه

موضوع محتوا: ترانه‌های روایی
بخشی از شعر: می‌خوام بگم برای تو، یه ماجرایه راز پنهون
آهنگ ساز و ترانه‌سرا: لیلا حکیم‌الهی، **ناشر:** ماهور، (۴۰ دقیقه)

«این گوشه تا آن گوشه»، چیزی بین آلبوم موسیقی و قصه صوتی است؛ ترانه‌های روایی این مجموعه، ساز و آواز و قصه را با هم دارند. نوآوری دیگری که کار «حکیم‌الهی» را متمایز کرده، استفاده از سازها و تصنیف‌های ایرانی است که به ندرت در موسیقی کودکان شنیده می‌شود. شما هم احتمالا با این پیش‌فرض که موسیقی دستگاهی مال بزرگ‌ترهاست، از شنیدن ترانه‌های کودکانه در دستگاه ماهور یا مثلا سه‌گاه تعجب خواهید کرد. آهنگ‌ساز اما به خوبی از پس کار برآمده و ۱۳ قطعه گوش‌نواز برای بچه‌ها و البته بزرگ‌ترها تنظیم کرده‌است. اگر دوست دارید فرزندتان از سن کم با موسیقی ایرانی آشنا شود، «این گوشه...» پیشنهاد خوبی است البته قبل از آن برای مطمئن شدن از سلیقه و علاقه‌اش با اسکن این کیوآرکد، «گنجشک اسیر» با هم گوش کنید:

دنیای شادی

موضوع محتوا: گوناگون
بخشی از شعر: زاغی کجایی؟ رو شاخه درخت‌ها / ماهی کجایی؟ تو آبی‌های دریا
تنظیم: ناصر نظر، **ناشر:** ماهور، (۵۷ دقیقه)

دنیای شادی، مجموعه ۲۶ قطعه اثر چندین شاعر و آهنگ ساز معتبر حوزه موسیقی کودک است که ناصر نظر، آن‌ها را گردآوری و تنظیم کرده‌است؛ کارل ارف، ثمین باغچه‌بان، شکوه قاسم‌نیا و ناصر کشاورز، بعضی از اسم‌های آشنای این آلبوم هستند. تنوع ترانه و ملودی، کار ما را برای طبقه‌بندی این مجموعه سخت کرد؛ ناگزیر اسمش را گذاشتیم «گوناگون»، چون هم شعر روایی دارد مثل «گربه ملوس»، هم آموزشی مثل «ماه تو آسمونه» و «زاغی کجایی» که کودک را با دنیای اطرافش آشنا می‌کند، هم شاد و مفرح مثل «چک چک باران»؛ این تنوع البته، مایه جذابیت «دنیای شادی» است. هر قطعه، دنیایی تازه و مستقل است که سلیقه‌های مختلف را راضی می‌کند. «زاغی کجایی»، پیشنهاد من از این آلبوم است که با اسکن این کیوآرکد می‌توانید به آن گوش دهید:

لطف پروردگار و همراهی شما دوستان و مشتریان وفادار در حمایت از کالای با کیفیت ما را به جایگاهی رساند که اکنون جهت ارائه خدمات مطلوب تر در آن قرار داریم.
لذا وظیفه خود می دانیم که به پاس قدردانی از حمایتهای بی دریغ شما و بمناسبت افتتاح محل جدید در اولین روز از ماه مبارک رمضان با ۵۰ ٪ تخفیف میزبان سفره‌های افطاری شما باشیم.
لذا جهت دریافت کد تخفیف باشگاه مشتریان وفادار نام و نام خانوادگی و آدرس خود را به شماره ۰۹۱۵۹۱۶۵۰۷۰ ارسال و پس دریافت کد تخفیف در اولین روز از ماه مبارک رمضان ۹۸/۰۲/۱۶ به آدرس جدید واقع در بلوار جلال آل احمد، انتهای جلال ۷۲ و نبش جلال ۷۲/۲۲ از ساعت ۱۷ مراجعه فرمایید.
عطار حلیم نیشابوری
۹۸۰۱۵۱۸۸/ص